

SKOGSKRAFT

Ett nyhetsbrev från Naturskyddsföreningens skogs nätverk – maj 2010

BYTESHANDEL RÄDDAR CARLGREN

REGERINGEN NÅR MÅLET att skydda skog med höga naturvärden. Drömmer jag? Jag nyper mej i armen och läser vidare i dagens pressmeddelande från Miljödepartementet. Det storstilade språket fortsätter, ordens valörer får mej att associera till den första månlandningen. Och visst blir jag glad för de 80 000 hektaren skyddsvärda skogar som säkras genom en smarta bytesaffärer med statens marker. Det var ju inte en dag för tidigt.

Vad jag blir mindre glad över är att man skriver om detta som att nå målet. Det är ju lite att ta i för några som inte ens passerat Smågan. För det kan väl aldrig vara så att de tänker bryta nu? I så fall tycker jag att

det är fejt av några som skryter så friskt med att ha segerreceptet.

Ett nytt forskarupprop säger oss att det behöver skyddas 10 gånger så mycket skog i Sverige än det finns skyddat idag om vi ska klara av att bevara den biologiska mångfalden i skogen. Så illa är det ställt. Och ju längre vi väntar desto dyrare och svårare kommer det att bli.

Om Carlgren vill rädda skog och inte bara sitt eget anseende så behöver regeringen sätta upp ett nytt mål som för oss mot Mora. För den som avbryter Vasaloppet redan efter en dryg mil kommer aldrig att få bära segerkransen.

Skogskraft är skogs nätverkets nyhetsbrev. Syftet är att sprida nyheter, idéer och ge erfarenhetsutbyte mellan aktiva i hela landet.

Redaktion: **Mirjam Lööf Green**, ansvarig utgivare; **John Lööf Green**, layout

Kontakt: e-post: skogskraft@skogsnetverket.se, telefon: 08 559 241 25, webb: Skogsnetverket.se/skogskraft

Bild på förstasidan: **Olli Manninen**

Skogshjältar. Utan de Ideella krafterna från Naturskyddsföreningen så hade Björnklinkåsen inte räddats. Foto: Olli Manninen

Ideellt aktiva räddade skog i Dalarna

Björnklinkåsen i Älvdalens kommun räddas från avverkning efter påtryckningar från Naturskyddsföreningen.

Undersommaren 2009 besökte Naturskyddsföreningen ett stort antal skogar i Dalarnas län. En av dessa var tallnurskogen vid Björnklinkåsen i Älvdalens kommun – en skog som ägs av Sveaskog.

Föreningen hittade mer än 200 rödlistade arter i skogen. Att en art är rödlistad innebär att den är hotad eller missgynnad. Bland arterna vi hittade fanns bland annat den akut hotade vedsvampen kritporing (*Antroidea crassa*). Kritporingen är endast funnen på

ett 20-tal ställen i Sverige och det största hotet mot arten är slutavverkning av tallnurskogar.

Naturskyddsföreningen informerade genast Sveaskog om alla ovanliga arter som fanns i skogen och att skogen därför borde skyddas istället för att avverkas. Sveaskog svarade först att man tänkte avverka men ta lite större naturvårdshänsyn än man planerat först. Glädjande nog har Sveaskog nu ändrat sig efter ytterligare påtryckningar från Naturskyddsföreningen. Björnklinkåsen sparas och Sveaskog erkänner också skogens höga biologiska värden.

Naturskyddsföreningen
Skogs nätverket

Ny rapport: Skogsbruk utan hyggen

NATURSKYDDSFÖRENINGEN PRESENTERADE NYLIGEN rapporten "Skogsbruk utan hyggen" med bidrag från namnkunniga forskare och experter inom bl. a. biologisk mångfald, klimat och skogsskötsel.

"Hyggesfritt" har länge varit ett laddat begrepp i skogsdebatten. Den nya rapporten är en antologi där olika skribenter beskriver för och nackdelar med ett skogsbruk utan stora kalhyggen.

– Det har varit nästan tabu att prata om skogsbruk utan hyggen i Sverige, men vi ser nu hur detta

håller på att ändras. Intresset för hyggesfritt skogsbruk ökar markant. Vår idé som vi nu vill diskutera är ett hyggesfritt skogsbruk som ett tredje alternativ i svenskt skogsbruk – på samma sätt som ekologisk odling blivit i jordbruket, säger Mikael Karlsson, ordförande i Naturskyddsföreningen.

LÄS RAPPORTEN

http://www.naturskyddsforeningen.se/upload/skog/rapport_skogsbruk_utan_hyggen.pdf

LYCKAD INVENTERINGSKICK-OFF I STÖLLET

NU BÖRJAR DET: SNÖN SMÄLTER, tjälen lossar, skogsfolket reser sig från sina GIS-datorskärmar. Under helgen som gick sparkade Skogs nätverket igång årets fältarbete med en hel helg i norra Värmlands storskogar. På deltagarlistan fanns nära femtio personer från olika håll i landet, hälften män och hälften kvinnor (!). Vi ägnade mest tid åt att vara ute i skogen med exkursioner för tre olika deltagarkategorier: "nybörjare" med Henrik Liliedahl, "fortsättare" med Olli Manninen och "skogsaktivister" med Sebastian Kirppu. Deltagarna fick se lite

av varje, till exempel fullmatade gammelskogsreservat och hotade områden som långsskäggslokalen vid Branäs skidanläggning. På kvällarna höll vi till på folkhögskolan i Stöllet, där man både kunde höra föreläsningar om bland annat naturskogsekologi, planera inventeringar, studera kollektksamlingen på skolans labb och bada vedeldad bastu vid Klarälvens strand.

Bilder, kartor och artfynd från kursen kommer att publiceras på Skogs nätverket.se inom kort.

Foto: Linnea Falk

Grön politik som blev grå

Naturskyddsföreningen har genomfört en omfattande granskning av regeringens naturvårdspolitik. En stor mängd beslut och dokument har genomlysts.

– När vi skalar av den gröna fernissan ser vi en grå politik, ett systemskifte där naturvård och Allemansrätt ersätts med produktion och ägande, säger Mikael Karlsson, ordförande i Naturskyddsföreningen.

I rapporten ”Naturvårdspolitiken i Sverige 2006-2010

– en vitbok” har regeringens arbete med naturvårdsfrågorna sakligt granskats. Det handlar om en mängd förändringar allt från små ändringar i regeringens instruktioner till myndigheter och utredningar, till stora lagförslag och budgetsänkningar.

– Viljan att bevara naturen och värna den biologiska mångfalden till nytta för alla har fått stå tillbaka för kortsiktiga vinster och enskildas intressen, säger Mikael Karlsson.

DEN STÖRSTA KRITIKEN FINNS PÅ FEM OMRÅDEN:

- » Skogen: En rad åtgärder har främjat en ökad virkesproduktion framför målet att värna skogen som naturmiljö. Intensivskogsbruk med ökad kemikalieanvändning, lägre miljökrav och främmande arter lyfts fram.
- » Reservat och skydd: Budgeten för inköp av mark till reservat räcker till 50 procent mindre än den

gjorde 2006. Ett nytt beslut att använda statlig mark från Sveaskog har dock inneburit en temporär ambitionshöjning, men budgeten sänks kommande tio år.

- » Strandskyddet: En lagändring försvagade skyddet av våra stränder där många hotade växt- och djurarter trivs. Fler grunder ges för dispenser och det blir svårare att utöka skyddet till 300 meter. Allemansrätten urholkas och fler känsliga stränder bebyggs.
- » Rovdjur: Licensjakt har införts på varg och järv. Det har införts en rätt att skjuta rovdjur redan om en skytt anser att det hotar ett tamdjur. Missbruk av den regeln kan knappast beivras. En hård begränsning har skett av lodjurs- och vargstammarna.
- » Jordbruk: Stödet till ekologisk produktion har minskats med 100 miljoner trots att produktionen är mer skonsam mot hotade arter. Det har blivit svårare för lantbrukare att ställa om till ett giffritt och ekologiskt jordbruk.

– Att skydda den biologiska mångfalden är en nödvändighet för att på lång sikt klara välfärden för människor. Naturvården var eftersatt även under den förra regeringen. Nu hoppas vi på besked före valet från alla partier om den framtida naturvården, säger Jonas Rudberg på Naturskyddsföreningen som varit projektledare för rapporten.

SVEASKOG: VÅGA VÅRDA!

FRIVILLIGA AVSÄTTNINGAR SAMT formellt skydd i form av naturreservat, biotopskydd och naturvårdsavtal är och kommer att vara viktiga i naturvårdsarbetet också framgent. Men för att inte förlora de redan avsatta skogarnas värde och funktionalitet krävs aktiva åtgärder i många skogar. Det är vår övertygelse att det är just här vi har den största möjligheten att utveckla den svenska naturvården. Att - formellt eller frivilligt - skydda en skog är bara första steget i en effektiv naturvård. För att förkorta den ekologiska leveranstiden och få ut största möjliga naturvårdsnytta av de avsatta arealerna måste vi även satsa på att utveckla och förstärka deras naturvärden.

Fyra verktyg som kan förbättra många hotade arters chans till överlevnad

Vi anser att en storskalig satsning på att utveckla och förstärka naturvärden i redan avsatta skogar skulle föra svenskt naturvårdsarbete ett stort kliv närmare miljömålet Levande Skogar. Vi ser fyra viktiga och användbara verktyg i det arbetet:

1. Bibehåll och efterlikna naturliga störningar (processer)

En stor del av den biologiska mångfalden är anpassad till naturliga störningar som skogsbrand, skogsbyte, översvämningar, nydämda våtmarker och stormfällningar. Viktigast är inte själva störningen i sig utan de naturtyper som skapas. En effektiv naturvård måste i stor skala tillåta och efterlikna naturliga störningar i de avsatta skogarna och i angränsande skogslandskap.

2. Naturvårdande skötsel och orördhet på rätt plats

För arter knutna till sekundärträdslag som gran och bok är det ofta orördhet under lång tid som är nyckeln till framgång. I dessa miljöer finns inget eller litet behov av naturvårdande skötsel. Genom naturlig succession är dock flera av våra viktigaste pionjärträdslag (t.ex. sälj, asp, ek, vårtbjörk och på sikt även tall) tydliga förlorare i orörda skogar. Här är behovet av naturvårdande skötsel stort om inte arter knutna till pionjärträdslagen ska missgynnas. En stor

del av skogslevande, rödlistade arter är knutna till pionjärträdslag!

Idag saknas de processer på landskapsnivå som i stor skala nyskapar dessa naturtyper. Naturvårdande skötsel där man gynnar pionjärträdslagen är därför en av våra allra viktigaste åtgärder för att gynna hotade arter.

3. Skapa landskapsekologiska värden – våga variera ambitionsnivån på landskapsnivå

En annan faktor som ökar värdet av en avsatt skog är närheten till andra liknande värden i landskapet. För att ta hand om landskapsekologiskt krävande arter så behövs det därför fler satsningar som skapar landskapsekologiska värden. Ett tydligt exempel på en sådan satsning är Sveaskogs ekoparker. Det finns idag 36 ekoparker från Skåne till Norrbotten. För varje enskild ekopark skräddarsys en balans mellan skogsproduktion, skydd och återskapande av naturvärden. Ekoparkerna är mellan 10-100 kvadratkilometer stora.

4. Flytta hotade arter

Långsam spridning av hotade arter är ett centralt naturvårdsproblem. Vi har därför en trolig utdöendeskuld för vissa arter – dvs vi har arter i våra skogar som vi inte ”förtjänar”. Men dagens arbete med skogsskydd och naturvårdande skötsel gör också att vi håller på att bygga upp en potentiell invandringsvinst – dvs vi har miljöerna i våra skogar, men inte de arter vi ”förtjänar” (ännu). Ett sätt att tydligt förbättra för hotade arter är att i större skala våga flytta dem till lämpliga skogar inom deras naturliga utbredningsområden.

Det är dags att sluta att enbart mäta naturvårdsambitioner i hektar och procent. *Våga vårda!*

Se bilderna på nästa uppslag för att se vad vi menar. Ännu fler bilder finns på Skogsnätverket.se.

Stefan Bleckert, Naturvårdschef Sveaskog
Herman Sundqvist, Skogschef Sveaskog

FÖRE

EFTER

SÖKES:

IDEELLA SKOGSINVENTERARE

VI I NATURSKYDDSFÖRENINGENS SKOGSNÄTVERK kommer att fortsätta vår kartläggning av hotade gammelskogar under sommaren 2010, det här året i *Norrbottnen, Jämtland, Härjedalen och Dalarna*. Inventeringarna börjar i maj och kommer att hålla på i minst fem veckor. Du är välkommen att delta i en eller flera av följande veckolånga fältbesök:

Inventeringsvecka I :	18.-24.5.2010
Inventeringsvecka II:	26.5.-1.6.2010
Inventeringsvecka III:	3.6.-9.6.2010
Inventeringsvecka IV:	11.-21.6.2010
Inventeringsvecka V:	23.-29.6.2010

Som ideell skogsinventerare får du en unik chans att lära dig rötdlistade arter och inventeringsmetodik samtidigt som du deltar i kampen för bevara skogar med höga naturvärden.

Det kostar inget att vara med, men du ska vara beredd på att arbeta under fältmässiga förhållanden, sova i tält och laga mat utomhus. Det finns möjlighet att låna inventeringsutrustning (kamera, GPS, kniv etc) på plats.

Vi kommer att ha erfarna inventerare som hjälper till med artbestämning och håller i kartarbetet.

Kontakt & anmälan: INVENTERING2010@SKOGSNÄTVERKET.SE

All hjälp är välkommen! *Kunskapsövertag räddar skog.*

MOTIONER TILL FSC:S ÅRSSTÄMMA UTMANAR

Naturskyddsföreningen har det senaste året riktad stark kritik mot hur skogscertifieringen FSC fungerar i Sverige. Föreningen lämnar nu två motioner till Svenska FSC:s årsstämma den 20:e maj.

– Skogscertifieringen FSC är på väg att tappa sin legitimitet. Reglerna är för svaga och följs dåligt. Idag har vi därför lagt fram en rad förslag som kan vända utvecklingen och hjälpa FSC återfå sin trovärdighet, säger Mikael Karlsson, ordförande i Naturskyddsföreningen.

FSC ställer krav på skogsbruket utifrån ekologiskt, socialt och ekonomiskt perspektiv och bygger på deltagande från alla relevanta intressenter. Sverige var första land i världen att ta fram en nationell skogsbruksstandard. Om en produkt bär en FSC-logotyp kommer den från ett skogsbruk som ska uppfylla FSC:s krav. Lagstiftningen är baskrav i FSC, men Skogsstyrelsens polytaxinventering visar att mer än var femte avverkning bryter mot lagen, och detta gäller även den FSC-certifierade delen av skogsbruket.

– Lagbrotten i skogsbruket är omfattande och sker år efter år. Det är illa nog att inte följa lagens naturvårdskrav. Det är ännu sämre att bryta mot lagen och sedan på marknaden med ett FSC-märke ge konsumenterna sken av att lagkraven överträffas. Det eroderar FSC-systemet, säger Mikael Karlsson.

FSC-certifieringen bygger på ett frivilligt åtagande som går utöver de krav lagen ställer på skogsbruket. Svenska FSC:s skogsbruksstandard avgör hur mycket bättre certifieringen är än ”business as usual”, dvs att endast följa skogsvårdslagens regler. Den nuvarande standarden blev cirka sju år försenad

och är på miljösidan främst en anpassning till de internationella FSC-kraven, vilket tillför alldeles för lite ur ett miljöperspektiv.

– Ett framgångsrikt FSC måste kunna visa stora skillnader i skogsbruk mellan certifierat och icke certifierat. Reglerna måste bättre gynna skogens biologiska mångfald och sociala värden om FSC ska bli ett viktigt instrument och inte främst en ”grönmalning” av en näringsgren med ett dessvärre välförtjänt dåligt miljörykte, säger Jonas Rudberg, skogsexpert på Naturskyddsföreningen

Naturskyddsföreningen har nu lämnat in två motioner till FSC:s stämma den 20 maj. Dels tio förslag på förbättringar av skogsbruksstandarden som om de genomförs säkerställer att FSC gör en väsentlig skillnad för den biologiska mångfalden. Dels ett förslag på genomgång av omfattningen av överträdelserna mot skogsvårdslagen samt att styrelsen för FSC tar fram åtgärder för att förhindra dessa lagbrott.

LÄS MOTIONERNA:

http://www.naturskyddsforeningen.se/upload/motion-fsc-2010_hansyn.pdf

http://www.naturskyddsforeningen.se/upload/motion-fsc-2010_standard.pdf

http://www.naturskyddsforeningen.se/upload/bilaga_1_stubbrytning.pdf

BLOGGTIPS

Naturfotografen Tor Lundberg skriver om skogar och fjäll, natur och kultur i Jokkmokk och Kvikkjokk. <http://kvikkjokk.nu/blogg/?p=38>

WRM:s bulletin nr 152 ”Women on the March” handlar om kvinnor, regnskog, palmolja och tuff kamp. <http://womenonthemarch.wordpress.com/>

Stora Enso avverkade tjäderskog – stoppades av Länsstyrelsen

I måndags började Stora Enso avverka i det värdefulla området Stamyrborget som besöktes under Skogsnätverkets inventeringskurs i den gångna helgen. Nu har Länsstyrelsen stoppat avverkningarna för att utreda om området kan skyddas som reservat. Läs mer på: Skogsnätverket.se

KALENDARIIUM

Vad är på gång i skogen & skogs nätverket?

För information och anmälan till Skogs nätverkets aktiviteter skriv till: skogs natverket@naturskyddsforeningen.se eller ring **08-559 241 25** om inget annat anges. Den mest aktuella informationen finns alltid på Skogsnaetverket.se.

Inventeringskurs

29-30 maj Skellefteå **Kontakt:** daniel.rutschman@naturskyddsforeningen.se, 076 - 112 88 26

Inventeringsvecka

31 maj - 4 juni i Piteå, Arvidsjaur och Arjeplog
Kontakt: daniel.rutschman@naturskyddsforeningen.se, 076 - 112 88 26

Inventeringsvecka

23-29 juni i Norrbotten
Kontakt: malin.sahlin@naturskyddsforeningen.se
070-311 84 51

Fältbiologernas inventeringsresa

3-13 juli
Kontakt: hansson.svante@gmail.com

Skogsfestivalen

14-18 juli En kultur- och naturvårdsfestival med föreläsningar, konserter, konst, verkstäder med mera.
Kontakt & info: skogsfestivalen.org 076-1148811, postmaster@skogsfestivalen.org

Forskningsresan

24-28 juli Naturskyddsforeningen i Dalarna står värd för årets forskningsresa i naturvårdens utmarker. Mellan den 24-28 juli kommer vi att inventera skogar i Mora, Leksands och Vansbro kommuner. Håll utkik efter mer information på Skogsnaetverket.se.
Föranmälan till kansli.dalarna@snf.se

Inventeringsläger

24-29 juli Karats-Råvåive i Jokkmokks kommun. Arrangeras av: Naturskyddsforeningen i Norrbottens och Västerbottens län, Fältbiologerna samt Skydda Skogen.
Kontakt & info: Skogsnaetverket/krv-lager, linda.ellegaard.nordstrom@gmail.com, 0590-33000 eller 070-2541148

Inventeringsvecka

Juli-Augusti Inventeringsvecka i Pajala och Kiruna som arrangeras av Naturskyddsforeningen i Norrbottens läns skogsnaetverk. Datum ej fastställt.
Kontakt: Daniel Rutschman, 076 - 112 88 26

Prifor- Northern Primeval Forests

9-13 augusti En internationell vetenskaplig konferens som går av stapeln i Sundsvall i augusti nästa år. Den som anmäler sig tidigt får rabatt på deltagaravgiften! Läs mer på konferensens webbsida: prifor2010.org.

Taiga Rescue Challenges

8-12 september Hur mår den boreala skogen i biodiversitetens år 2010? Kan skogen rädda klimatet? Är det för mycket papper och för lite hänsyn? FSC - grönmalning eller konsumentmakt? Och vad säger miljöministern om naturvårdspolitiken?
Läs mer: naturskyddsforeningen.se/trn-conference

